

тему «Медакадемія». Інформацію про лепбук, алгоритм його створення й різноманітні зразки лепбуків можна знайти в Інтернеті. Лепбук як структурована інформація з певної теми, яка подана в креативній формі, має на меті активізувати нестандартне творче мислення в студентській аудиторії, дає змогу демонструвати й активізувати знання, проявляти різні якості особистості, зокрема пізнавальний інтерес, ініціативність, самостійність, фантазію, уяву тощо. В умовах вимушеного карантину, коли студенти мають досталь вільного часу, – це цілком умотивоване й доречне завдання. Обов'язкова умова і для мікрогруп, і для окремих студентів – зняти відео з демонстрацією того, як працює лепбук, як розкриваються кишені з інформацією, які завдання передбачені, а також зафіксувати сам процес виконання цих завдань. Перегляд мультимедійної презентації – завершальний етап проєкту. Підключившись одночасно, учасники самі вибирають переможця шляхом голосування.

Зауважимо, що тема «Медакадемія» досить універсальна, оскільки дає безмежні можливості для втілення задумів. Наприклад, картки в кишенях «Наші дисципліни», «Наші кафедри», «Наші викладачі» об'єднувалися завданням розкласти на відповідність; це, до речі, спонукало першокурсників, можливо навіть уперше, зайти на сайти кафедр для уточнення інформації. Картки з назвами відділів (деканати, бібліотека, читальний зал, їдальня, комп'ютерний клас, студентський парламент, медпункт, музей, кафедра українознавства та гуманітарної підготовки тощо) необхідно було розкласти по чотирьох кишенях – поверхнях головного корпусу. Цікаво обігравалися й картки з назвами предметів, які мають бути щодня в сумці студента-медика. Кишеня «Медична термінологія» містила картки з досить складними, на думку студентів, термінами на лівому боці й тлумаченнями цих термінів на звороті. У кишені «Медичні анекдоти» були подані ілюстровані анекдоти на медичну тематику.

Підкреслимо, що за допомогою проєктної методики в студентів розширюється кругозір, вони закріплюють лексико-граматичний матеріал, розвивають комунікативні навички, вчать працювати в команді. Істотно змінюється статус викладача, який за таких умов перетворюється з носія готових знань на координатора пізнавальної діяльності студентів.

Отже, головним у освітньому процесі є органічне поєднання інноваційних освітніх технологій, традиційних видів мовленнєвої діяльності й особистості педагога. Креативний викладач, який здійснює мовну підготовку іноземних студентів в умовах дистанційного навчання, має перебувати в постійному пошуку ефективних форм та інструментів засвоєння знань, які допоможуть збагатити й оптимізувати навчальний процес.

Список використаної літератури

1. Божко Н. М. Важные особенности педагогического общения с марокканской студенческой аудиторией / Н. М. Божко // Ключові аспекти формування у полікультурному середовищі іноземної комунікативної компетенції сучасного студентства: зб. наук. праць міжнар. наук.-метод. семінару, м. Харків, 21 травня 2019 р. – Харків: ХНАДУ, 2019. – С. 145-150.
2. Глобина Л. В. Креативность в аспекте языковой подготовки иностранных студентов-медиков / Л. В. Глобина // Актуальні питання гуманітарних наук: міжв. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 31, т. 1. – С. 297-301.
3. Жукова К. Є. Дистанційне навчання очима студентів / К. Є. Жукова // Концептуальні проблеми розвитку філологічних наук у сучасному полікультурному просторі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 19–20 червня 2020 р. – К.: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2020. – С. 102-106.
4. Лещенко Т. О. Використання електронного сервісу Kahoot під час вивчення предмета «Українська мова як іноземна» у вищому медичному закладі освіти / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 19 березня 2020 р.). – Полтава, 2020. – С. 124-127.
5. Leshchenko T. Mind mapping technique in Ukrainian as a foreign language teaching / T. Leshchenko, M. Zhovnir // Tendenze attuali della moderna ricerca scientifica: der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 2), 5. Juni, 2020, Stuttgart, Deutschland: Europäische Wissenschafts plattform. – Stuttgart, 2020. – P. 20-23.

ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТОК НАУКОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Голованова І.А., Краснова О.І., Ляхова Н.О., Плужнікова Т.В., Краснов О.Г.

Українська медична стоматологічна академія

Розглянуто важливість залучення студентів-медиків до наукової діяльності. Висвітлено ефективні форми й види наукової роботи студентів медичних закладів вищої освіти. Наведено основні засоби мотивації студентів до наукової роботи.

Ключові слова: система вищої школи, наукова діяльність, наукові кадри, наукові здібності, мотивація наукової діяльності.

The article shows the role of attracting medical-students to scientific activities. The main forms and types of scientific work of students of higher medical educational institutions are covered. The main means of motivating students for scientific work are considered.

Key words: higher education system, scientific activity, scientific personnel, scientific abilities, motivation of scientific activity.

Стан наукового потенціалу суспільства – це показник розвитку держави. Основний принцип формування інноваційної економіки – удосконалення системи освіти молоді. Розвиток науки й технологій, постійно зростаючий потік нової наукової інформації в різних галузях, а особливо в сфері охорони здоров'я, потребують підготовки молодих фахівців, здатних до логічного мислення, безперервної самоосвіти, самовдосконалення [2].

Головне завдання, що стоїть перед державою, – це модернізація освіти. Нині потребують удосконалення інституційні й організаційні механізми, які забезпечать перенесення знань у реалізацію наукових проєктів [1]. Для підготовки сучасних фахівців у сфері охорони здоров'я недостатньо проводити навчання тільки за основними

дисциплінами, необхідно залучати студентів до сучасних методів проведення наукових досліджень і аналізу. Суспільству необхідні науковці не із завченими знаннями, а необхідно отримання нових знань, теорій, фактів і гіпотез.

Проблема відтворення кадрового потенціалу науки й освіти нині загострюється й зумовлюється перш за все нестачею висококваліфікованих медичних кадрів нового покоління з високим дослідницьким потенціалом, мотивованих на наукові інновації. У медичних закладах вищої освіти необхідні співробітники, які активно проводять наукові дослідження, володіють творчим підходом до навчання, здатні донести до молодих людей роль наукового знання, розвинути зацікавленість молоді в науковій діяльності й її результатах, навчити методів і методології наукової творчості.

Аналізуючи основні показники діяльності наукових організацій України, слід зазначити, що порівняно з 2010 роком кількість організацій, які виконували науково-дослідну роботу, зменшилася (у 2010 році – 1303 організації, у 2019 році – 950). У 2010 році кількість працівників, які були задіяні у виконанні науково-дослідних розробок, із 182484 зменшилась до 79262 працівників у 2019 році, тобто майже вдвічі [5]. Кількість працівників, які виконують науково-дослідну роботу в сфері охорони здоров'я, – 4192. У складі кадрового потенціалу, задіяного у виконанні науково-дослідної роботи, докторів наук 6526. До того ж, серед дослідників, задіяних у виконанні науково-дослідної роботи, найбільша кількість працівників віком 65 років і старших (10304 працівники).

З кожним роком кількість осіб, які вирішили займатися науковою діяльністю й продовжити своє навчання в аспірантурі, збільшується. Так, у 2017 році в аспірантурі навчалися 22829 аспірантів, у 2018 році – 24786, у 2019 році їхня кількість збільшилася до 25245 осіб [4;5].

Важливу роль у ефективній підготовці майбутньої наукової еліти в сфері охорони здоров'я відіграє студентське наукове товариство медичного ЗВО, яке залучає молодь до наукової діяльності, мотивуючи молодих дослідників до науково-дослідної роботи. Сучасна вища медична школа має готувати фахівців із великим запасом знань, які вміють самостійно вирішувати найрізноманітніші питання, що будуть траплятися в їхній практичній діяльності. Найбільш ефективним засобом практичного втілення цього комплексу в навчальному процесі є наукова робота студентів [3]. Поєднання наукової роботи з навчальним процесом – це шлях удосконалення й важлива умова подальшого розвитку різноманітних форм студентської наукової творчості [3].

У медичних ЗВО практикуються різні форми участі молоді в науковій діяльності: робота в наукових гуртках при університетах, виступи на наукових конференціях і форумах, участь у конкурсах наукових робіт, олімпіадах, семінарах, круглих столах. Використовуються і спеціальні заходи: семінари-тренінги, літні тематичні школи, міжнародні проекти.

В основі мотивації залучення студентів до наукової творчості лежить зацікавленість ЗВО в отриманні висококваліфікованих спеціалістів, а також розуміння того, що залучення студентів до досліджень, їх ознайомлення з науковою діяльністю в майбутньому сприятиме досягненню успіху в практичній і науковій діяльності.

Для підвищення інтересу до майбутньої наукової кар'єри в сфері охорони здоров'я важливо вже на другому й третьому курсах розвивати в студентів інтерес до наукової діяльності. Саме до діяльності, а не до певної дисципліни, формувати в них творчу, розумову діяльність, уміння вирішувати завдання, які вимагають кмітливості; самостійно складати завдання, незалежно від їхньої тематики й належності до тієї чи іншої навчальної дисципліни.

Займаючись науковими дослідженнями, студент покладає на себе додаткові обов'язки, крім виконання навчального процесу. Тут необхідно показати студенту, що його участь у науковій роботі – це засіб здобуття глибших знань, умінь і професійних навичок, що сприятимуть більш точному самовизначенню й кар'єрному зростанню.

Якщо в студента виявлено інтерес до наукової діяльності, то далі необхідно поступово розвивати здібності до наукової роботи, заохочувати захопленість, самостійність підходу, формувати в студента науковий спосіб мислення, здатність приймати й відтворювати чужі думки [3]. Здібності студента до наукової праці можуть проявлятися в його прагненні до навчання, бажанні й готовності брати участь у наукових дослідженнях, умінні працювати в команді, бажанні мати наукові друковані праці, прагненні до участі в суспільному житті вишу й організації наукових заходів. Окрім цього, майбутній науковець мусить мати такі особистісні якості як відповідальність, комунікабельність, безкорисливість, ерудиція, широкий кругозір, індивідуальність, самобутність. Деякі науковці вважають, що такі здібності як допитливість, яскраво виражені наміри й інтереси, мрійливість і схильність до фантазування, незалежність суджень, самовпевненість, прагнення до логічних міркувань, критичне мислення сприяють успішній науковій діяльності [3].

Для стимулювання активності студентів до наукової роботи необхідно впроваджувати механізми матеріального заохочення. Це можуть бути надбавки до стипендій за участь у наукових конференціях, публікації в наукових збірниках, гранти й премії за участь у науково-дослідній роботі. Це допоможе студентам творчо реалізувати себе, дати можливість заробити додаткові кошти [2].

Також слід зазначити, що для створення творчого середовища важливо, щоб у кожному науковому колективі панували творча обстановка, атмосфера сміливого пошуку, плідних дискусій, товариської вимогливості.

Отже, реформа вищої освіти потребує подальшої трансформації. Вона має відповідати вимогам інноваційного розвитку суспільства й бути орієнтована на формування в майбутніх фахівців у сфері охорони здоров'я навичок і компетенцій, необхідних для подальшої наукової діяльності. Необхідно звертати увагу на питання вдосконалення управління наукою й науково-технічною сферою, тим самим забезпечуючи кадровий потенціал сфер охорони здоров'я високопрофесійними науковими кадрами.

Потребують удосконалення заходи щодо залучення молоді в науку, створення умов для молодих вчених, а також популяризації науки серед студентів. Технологія підготовки наукових кадрів через аспірантуру має бути заснована на використанні новітніх форм організації наукових досліджень на базі новітніх технологій навчання й обміну науковою інформацією з використанням комп'ютерних мереж.

Від динамічного розвитку науки й освіти залежить зростання добробуту народу і його культури.

Список використаної літератури

1. Вавіліна Н.І. Наукова діяльність українських ВНЗ порівняно зі світовими університетами / Н.І. Вавіліна, О.О. Чаркіна // Наука, технології, інновації. – 2018. – № 1 (5). – С. 3-4.
2. Григорук П.М. Характеристика сучасного стану інноваційного розвитку України / П.М. Григорук // Международный журнал инновационных технологий в экономике. – 2018. – № 2(14). – С.11-19.
3. Єчина Ю. С. Науково-дослідницька діяльність студентів як підґрунтя науково-технічного розвитку / Ю. С. Єчина // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2012. – № 5 (67). – С. 341-347.
4. Наукова та інноваційна діяльність України. Статистичний збірник / Відп. за вип. О. О. Кармазіна. – К. : Державна служба статистики України, 2017. –С.11-31.
5. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2019 рік / за заг. ред. проф. Сергія Квіта. – К. : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2020. – С.52-57.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ

Голованова І. А.¹, Ляхова Н. О.¹, Белікова І. В.¹, Товстяк М. М.¹, Ісламзаде І. Ф.²

¹Українська медична стоматологічна академія

²Азербайджанський медичний університет

Висвітлено актуальність підготовки фахівців у галузі громадського здоров'я, підкреслено переваги навчання в магістратурі в Українській медичній стоматологічній академії, здобуття другої вищої освіти для спеціалістів різних фахів.

Ключові слова: магістратура, магістр громадського здоров'я.

The urgency of training specialists in the field of public health is highlighted, the advantages of studying for a master's degree at the Ukrainian Medical Stomatological Academy, obtaining a second higher education for specialists in various specialties are emphasized.

Key words: master's degree, master's degree in public health.

Медична освіта в Україні є невід'ємною частиною національної системи освіти й охорони здоров'я. Структура вищої медичної освіти в Україні заснована на системах освіти передових країн світу відповідно до рекомендацій ЄС, ЮНЕСКО, ООН та інших міжнародних організацій. Завдання медичної освіти – забезпечити надання громадянам якісної медичної допомоги завдяки високому рівню підготовки медичних працівників. Життя і здоров'я пацієнта мають бути основними людськими й професійними цінностями медичних працівників. Якісна медична допомога неможлива без зміни культурної парадигми і створення нового професійного середовища – самовідтворюваного й незалежного [1-3].

Останніми роками було прийнято низку реформаторських нормативно-правових документів, які кардинально змінили модель фінансування сфери охорони здоров'я, започатковано трансформацію сфери охорони здоров'я в Україні. Проте самої лише зміни моделі фінансування недостатньо. Зміни у сфері охорони здоров'я – це набагато ширший процес. Нині є потреба в синхронізації процесів, пов'язаних із проведенням багатьох реформ у сфері охорони здоров'я в Україні, та в змінах у системі підготовки медичних працівників, що дасть змогу забезпечити поліпшення якості лікування й медичного догляду пацієнтів [2; 3].

30 листопада 2016 р. Кабінетом Міністрів України було видано розпорядження № 1002-р «Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я», а 18 серпня 2017 р. – розпорядження «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я», в якому в числі багатьох інших важливих аспектів розвитку системи громадського здоров'я в Україні значилося розроблення й затвердження стандартів освіти й освітніх програм за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» для забезпечення триступеневої підготовки (бакалаврату, магістратури і доктора філософії) та безперервного професійного розвитку [5; 6].

У розвинених країнах громадське здоров'я (Public Health) як науково-практична дисципліна існує давно. Провідні університети готують фахових спеціалістів із питань Public Health, які надалі займаються розробкою пропозицій для покращення фізичного і психічного стану суспільства, а також утіленням їх у життя. Тепер подібних фахівців готують і українські заклади освіти.

Кадри для системи громадського здоров'я готують за трьома напрямками. Перший – підготовка власне фахівців громадського здоров'я, задіяних у наданні послуг суспільного характеру (для всього населення, певної групи, громади); другий – підготовка медичних кадрів, які надають індивідуальні послуги й співпрацюють із системою ГЗ; третій – підготовка фахівців, які задіяні в наданні послуг громадського здоров'я, але не входять до сектора охорони здоров'я (управлінці, фахівці з міського планування, освіти, транспорту, соціального забезпечення, інформаційної політики тощо). Для результативної діяльності з охорони і зміцнення здоров'я важливим є забезпечення всіма вказаними групами спеціалістів [5; 6].

З 2020-2021 навчального року в Українській медичній стоматологічній академії почалася підготовка фахівців у галузі громадського здоров'я (другий магістерський рівень). Фактично навчання в магістратурі – це здобуття другої вищої освіти, а здобути освітній кваліфікаційний рівень «Магістр громадського здоров'я» можуть не тільки лікарі, а і представники інших спеціальностей.

Розглянемо переваги навчання в магістратурі. Магістратура здатна сформувати в здобувача вищої освіти уні-